

**НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ПО ЗАРАЗНИ И ПАРАЗИТНИ БОЛЕСТИ
НРЛ „РИКЕТСИИ И КЛЕТЪЧНИ КУЛТУРИ“**

Инструкция за събиране, съхранение и транспортиране на клинични материали за лабораторна диагностика на Ку-треска (*Coxiella burnetii*), марсилска треска (*Rickettsia conorii*), *Chlamydophila pneumoniae*, *Chlamydia psittaci*, *Chlamydia trachomatis*, *Mycoplasma pneumoniae* и *Bartonella henselae*

1. Клинични материали за серологична диагностика на Ку-треска марсилска треска, *Chlamydophila pneumoniae*, *Chlamydia trachomatis* и *Mycoplasma pneumoniae*

1.1. Инструкции за събиране и съхранение на серумни проби

За изследване не се приемат серуми с хемолиза и липемия.

1.2. Обем на пробата за изследване: минимум 0.5 мл. серум или 2 мл. венозна кръв, когато се изпраща такава.

1.3. Изисквания за събиране и съхранение на серумните проби:

- Препоръчително е кръвните/серумните проби да бъдат взети преди започване на антибиотично лечение при пациенти с диагноза Ку-треска, марсилска треска, *Chlamydophila pneumoniae* и *Mycoplasma pneumoniae*
- Ако е проведена антибиотична терапия, изследването е удачно да се направи поне 20 дни след приключването ѝ;
- Събира се до 5 ml венозна кръв чрез венепункция в стерилни вакутейнери с гел за биохимия за отделяне на серум.
- Преди отделянето на серума цялата кръв може да бъде съхранявана на 4 - 8°C до 6 часа.
- Цялата кръв НЕ трябва да бъде замразявана;
- Цялата кръв трябва да бъде центрофугирана на 1000 об. за 10 мин. с цел отделяне на серума.
- Ако не е налична центрофуга, кръвта трябва да се съхранява в хладилник до пълното отделяне на серума. След отделянето му серумът се прехвърля в стерилни етикетирани епруветки като се избягва прехвърляне на кръвни клетки заедно с него.
- Съхранение на серумната проба – в хладилна верига 4 - 8°C до доставка в НРЛ „Рикетсии и клетъчни култури“.

2. Клинични материали за молекулярно-генетична диагностика на Ку-треска, марсилска треска, *Chlamydophila pneumoniae*, *Mycoplasma pneumoniae* и *Bartonella henselae*

2.1. Изисквания за събиране и съхранение на кръвни проби:

- Изисква се пълна кръв/плазма за изследване чрез *PCR* да се изпраща до една седмица от началото на заболяването;
- Препоръчително е материалите, подходящи за изолация и доказване на инфекциозния агент, да бъдат събрани и изпратени паралелно с клинични проби за серологична диагностика;
- Препоръчително е кръвните/серумните проби да бъдат взети преди започване на антибиотично лечение при пациенти с диагноза Ку-треска, марсилска треска, *Chlamydophila pneumoniae* и *Mycoplasma pneumoniae*
- Изисква се събиране на до 2 ml венозна кръв чрез венепункция в стерилни вакутейнери с EDTA.
- Съхранение на пробите – в стерилни контейнери при спазване на хладилна верига 4 – 8°C и транспортиране до НРЛ „Рикетсии и клетъчни култури“ в рамките на 24 часа.

2.2. Инструкции за събиране и съхранение на ликворни проби:

- Ликворът се събира чрез пункция в стерилни прозрачни съдове с пластмасови запушалки. Не се допуска използването на коркови или памучни запушалки.
- Съхранение и транспортиране - в хладилна верига 4 - 8°C до доставка в НРЛ „Рикетсии и клетъчни култури“.

2.3. Инструкции за събиране и съхранение на носогърлени секрети, смивове и храчки

- Носогърленият секрет трябва да бъде събран чрез обтриване на мукозните мембрани на назофаринкса със стерилен тампон, поставен в стерилна транспортна среда или физиологичен разтвор;
- Препоръчително е клиничните проби да бъдат взети преди започване на антибиотично лечение при пациенти с диагноза Ку-треска, марсилска треска, *Chlamydomphila pneumoniae* и *Mycoplasma pneumoniae*
- Пробите трябва да бъдат събрани в рамките на първите 5 дни след появата на клиничните симптоми на инфекцията;
- Препоръчително е пробите, подходящи за изолация и доказване на инфекциозния агент, да бъдат събрани паралелно с клиничните проби за серологична диагностика;
- Съхранение на пробите – в стерилни контейнери при спазване на хладилна верига 4 – 8°C и транспортиране до НРЛ „Рикетсии и клетъчни култури“, НЦЗПБ в рамките на 24 часа.

2.4. Инструкции за събиране на клинични материали, взети със стерилен тампон (от кожни лезии, обривни елементи по кожата и др).

- Събиране на клиничните материали се осъществява от специалист съгласно изискванията за добра клинична практика.
- След вземането на материала тампонът/четчицата се поставят в стерилна епруветка за еднократна употреба, в която има транспортна среда, предоставена от НРЛ „Рикетсии и клетъчни култури“.

2.5. Инструкции за събиране на биопсичен материал, тъканна проба

- Вземането на тъканен материал се осъществява от специалист съгласно изискванията за добра клинична практика.
- Тъканта се поставя в стерилен контейнер за еднократна употреба.
- Пробата се съхранява при спазване на хладилна верига 4 – 8°C и транспортирана до НРЛ „Рикетсии и клетъчни култури“, НЦЗПБ в рамките на 24 часа.

2.6. Инструкции за събиране на бронхо-алвеоларен лаваж (БАЛ)

- Събирането на клиничните материали се осъществява от специалист съгласно изискванията за добра клинична практика
- Пробата да е в достатъчно количество: 1-2 мл
- Поставя се в стерилен контейнер за еднократна употреба
- Не се разрежда с транспортна среда
- Не се центрофугира

Задължителни данни, които трябва да съдържа съпроводителното писмо на клиничните материали от пациенти със съмнение за ку-треска, марсилска треска, хламидиални инфекции, микоплазмена пневмония и бартонелоза

- Данни за пациента и епидемиологични данни - име, възраст, дата на раждане, дата на заболяване/контакт, експозиция от ухапване с кърлеж, контакт с домашни или

селскостопански животни, консумация на мляко, месо или млечни продукти, професия, пътуване и прибиване в ендемични райони и др.

- **Клинични данни** – наличие на специфични клинични симптоми
- **Данни за проведено антибиотично лечение**
- **Вид на пробата** – кръв, серум, плазма, БАЛ, носогърлен секрет;
- **Дата на вземане** на пробата/пробите;
- **Координати на лечебното заведение и лекуващ лекар**, включително данни и подпис на лекар инфекционист (поставил клиничната диагноза) и епидемиолог (снел наличните епидемиологични данни на заболяването).

***КЛИНИЧНИ ПРОБИ, КОИТО НЕ ОТГОВАРЯТ НА ОПИСАНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ
НЯМА ДА БЪДАТ ИЗСЛЕДВАНИ***

26.04.2024 г.
Гр. София

Зав. Лаб.....
(доц. Петя Генова-Калу, д-р)